

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžrk/7/2020
Identifikačné číslo spisu: 5018200119
Dátum vydania rozhodnutia: 08.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5018200119.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu JUDr. Eriky Šobichovej a Mgr. Petra Melichera v právnej veci žalobcu: Mgr. Robert Antal, Ul. Kláry Jarunkovej 2, Banská Bystrica, správca konkurznej podstaty úpadcu: BAVLNÁRSKE ZÁVODY - TEXICOM, s.r.o. "v konkurze", Textilná 23, Ružomberok, IČO: 36 388 777, právne zastúpený: Mgr. Martin Štoffa, Stoličková 4, Banská Bystrica, proti žalovanému: Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, Výsokoškolákov 8556/33B, Žilina, za účasti ďalších účastníkov: 1/ Železnice Slovenskej republiky, Klemensova 8, Bratislava, IČO: 31 364 501, 2/ ŽSR - Stredisko železničnej geodézie Bratislava, Železničiarska 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 28.2.2018, číslo: OU-ZA-OOP6-2018/006616/HOL, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. apríla 2020, č. k. 31S/33/2018-170, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 22. apríla 2020, č. k. 31S/33/2018-170 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

II. Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh žalobcu na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti zamietla.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

I. Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „správny súd“) rozsudkom z 22.4.2020, č. k. 31S/33/2018-170, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného, ktorý ako odvolací správny orgán rozhodnutím z 28.2.2018, č. OU-ZA-OOP6-2018/006616/HOL, odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa Okresného úradu Ružomberok, pozemkového a lesného odboru z 23.11.2017, č. 1RE 34-2017/001243-13O, ktorým správny orgán prvého stupňa, v súlade s §

7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon „č. 180/1995 Z. z.“) zmenil údaje schváleného registra obnovenej evidencie pozemkov (ďalej tiež „ROEP“) v k. ú. Ružomberok, v písomnej časti registra k parcelám určeného operátu č. 7916/302, 7916/303 evidovaných na mape určeného operátu nasledovne:

zápis v katastri nehnuteľností (nesprávny):

LV č. 17599

ČASŤ A: MAJETKOVÁ PODSTATA

parc. EKN č. 7916/302, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 640 m²

parc. EKN č. 7916/303, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 290 m²

ČASŤ B: VLASTNÍCI A INÉ OPRÁVNENÉ OSOBY

Účastník právneho vzťahu: Vlastník

1 BAVLNARSKE ZÁVODY-TEXICOM (s.r.o.), Textilná 23, 034 01 Ružomberok, IČO: 36 388 777

Spoluvlastnícky podiel: 1/1

Správny orgán opravuje údaje schváleného registra zapísané v katastri nehnuteľností v písomnej časti takto:

LV č. 17004

ČASŤ A: MAJETKOVÁ PODSTATA

parc. EKN č. 7916/302, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 640 m²

parc. EKN č. 7916/302, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 290 m²

ČASŤ B: VLASTNÍCI A INÉ OPRÁVNENÉ OSOBY

Účastník právneho vzťahu: Vlastník

1 Slovenská republika

Spoluvlastnícky podiel: 1/1

Titul nadobudnutia

Čd 157/52 - Vývlastňovací výmer Okresného národného výboru v Ružomberku č. 711-9/8-1950 zo dňa 09. augusta 1950

ROEP Z 2724/2012

Účastník právneho vzťahu: Správca

2 Železnice Slovenskej republiky, Bratislava v skrátenej forme „ŽSR“, Klemensova 8, Bratislava, PSČ 813 61, SR

IČO: 31 364 501

Spoluvlastnícky podiel: 1/1

V ostatnej časti údaje registra obnovenej evidencie pozemkov v katastrálnom území Ružomberok, ktorý bol schválený rozhodnutím č. IRE 9-2008/00110-2012-13P zo dňa 11.06.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 26.07.2012, zostávajú v písomnej a v grafickej časti nezmenené.

Po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia zapíše Okresný úrad Ružomberok, katastrálny odbor uvedenú zmenu údajov do katastra nehnuteľností.

2. Správny súd v odôvodnení rozsudku k námietke nesprávneho právneho posúdenia aplikácie prechodného ustanovenia § 29b ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. uviedol, že z administratívneho spisu vyplýva, že správne konanie začalo na návrh ďalšieho účastníka - Železníc Slovenskej republiky z 15.3.2016. Predmetom opravy schváleného registra obnovenej evidencie pozemkov k. ú. Ružomberok bola oprava vlastníckych vzťahov E-KN p. č. 7916/302 a 7916/303 v k. ú. Ružomberok. Samotné

začatie správneho konania bolo oznámené známym účastníkom upovedomením o začatí konania z 3.10.2017. Preto nepochybne toto samostatné administratívne konanie začalo po 1.5.2014 a je potrebné naň aplikovať znenie zákona účinné od 1.5.2014.

3. Zdôraznil, že oprava schváleného ROEP nie je „pokračovaním“ právoplatne skončeného konania o schválení ROEP (na základe rozhodnutia o schválení ROEP z 11. 6. 2012, č. 1RE 9-2008/00110-2012-13P, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26.7.2017). Ide o samostatné konanie s iným okruhom účastníkov konania. Prechodné ustanovenie § 29b ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. sa netýka opravy chýb už ukončených a zapísaných registrov. Keďže konanie o schválení ROEP bolo ukončené, nemôže sa aplikovať § 29b ods. 1 zákona, pretože neexistuje konanie, ktoré by bolo potrebné dokončiť. V konaní o zmene schváleného ROEP ani neprichádza do úvahy, aby jeho podkladom bol návrh registra podľa § 7 ods. 1 zákona.

4. Za nedôvodnú považoval tiež žalobcovu námietku nesprávneho právneho posúdenia vo vzťahu k vyňatiu majetku zo súpisu konkurznej podstaty. Konštatoval, že rozhodnutím o oprave schváleného ROEP nedochádza k vzniku vlastníckeho práva, ale len k jeho deklarovaniu. Ustanovenie § 7 ods. 5 zákona č. 180/1995 Z. z., neustanovuje nemožnosť opravy chyby schváleného ROEP v prípade, ak by predmetom tohto rozhodnutia boli nehnuteľnosti zahrnuté v konkurznej podstate. V súvislosti s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30.1.2018, sp. zn. 1Obo 7/2017, na ktoré poukazoval žalobca, uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v ňom nezaujal žiaden právny názor na plynutie konkrétnej lehoty na opravu schváleného ROEP.

5. V závere správny súd uviedol dôvody rozhodnutia vo veci samej bez pojednávania. Postupoval analogicky podľa § 137 ods. 4 S.s.p. v spojení s ustanovením § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“). Ochranu zdravia účastníkov konania a pracovníkov súdu počas mimoriadnej situácie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 považoval za základné právo človeka na ochranu zdravia, ktoré je za danej situácie nadradené základnému právu občana SR (verejnému prerokovaniu veci) podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR, a to aj s prihliadnutím na ustanovenie § 135 S.s.p. Pri rozhodovaní v konaní vychádzal zo všetkých vyjadrení účastníkov konania (žaloba, vyjadrenie žalovaného, vyjadrenie ďalšieho účastníka konania v 1/ rade, replika).

6. Náhradu trov konania jeho účastníkom nepriznal. Vo vzťahu k žalobcovi dôvodil jeho neúspechom v konaní s poukazom na § 167 ods. 1 S.s.p. a contrario. U žalovaného neboli splnené podmienky na priznanie náhrady trov konania podľa § 168 S.s.p. - výnimočnosť situácie. Náhradu trov nepriznal ani ďalším účastníkom konania s poukazom na § 169 S.s.p., nakoľko im nevznikli žiadne trovy v súvislosti s plnením povinnosti, ktorú by im správny súd uložil.

II. Kasačná sťažnosť a vyjadrenia účastníkov konania

7. Proti právoplatnému rozsudku správneho súdu podal žalobca (sťažovateľ) včas kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods 1. písm. f) a g) S.s.p. Správny súd porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom žalobcovi znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; a tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Kasačnému súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok správneho súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného spolu s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa zrušuje v celom rozsahu a vec vrátil správne orgánu prvého stupňa na ďalšie konanie; a náhradu trov konania v celom rozsahu priznal žalobcovi. Kasačnej sťažnosti navrhol priznať odkladný účinok.

8. Namietal nesprávne právne posúdenie aplikácie prechodného ustanovenia § 29b zákona č. 180/1995 Z. z. a zákazu retroaktivity správnym súdom. Podľa úvahy žalobcu mali správne orgány v zmysle prechodného ustanovenia § 29b zákona č. 180/1995 Z. z. na zmenu údajov rozhodnutím lehotu troch rokov od zápisu údajov registra do katastra nehnuteľností, tak ako to predpokladalo ustanovenie § 7 ods.

6 zákona č. 180/1995 Z. z. v znení účinnom do 30.4.2014. Aplikácia novelizovaného znenia § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z., ktoré na rozhodnutie stanovuje päťročnú lehotu neprípustným spôsobom zasahuje do legitímne nadobudnutých práv žalobcu. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12.11.2014, sp. zn. PL. ÚS 9/2014.

9. Dôvodil tiež, že z rozhodného ustanovenia § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. vyplýva, že v určenej lehote musia skutočne nastať účinky rozhodnutia o zmene údajov schváleného registra ROEP, to znamená, že rozhodnutie o zmene údajov schváleného registra ROEP musí v zákonnej lehote nadobudnúť právoplatnosť. Porovnaním dátumov možno zistiť, že k právoplatnej zmene údajov registra ROEP došlo po zákonom stanovenej lehote, či už trojročnej alebo päťročnej.

10. Polemizoval tiež s tým, že by dňom zápisu údajov registra ROEP do katastra nehnuteľností mal byť práve a jedine deň 5.4.2013, správny súd pochybil, ak neprihliadol na okolnosť, že žalovaný ani správny orgán prvého stupňa túto skutočnosť v konaní spoľahlivo nepreukázali.

11. Namietal ďalej nesprávne právne posúdenie spôsobu vyňatia majetku zo súpisu konkurznej podstaty. Podľa žalobcu bol postup orgánov verejnej správy v rozpore so zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „zákon č. 328/1991 Zb.“). Správne orgány a ani nik iný nemá kompetenciu postihnúť nehnuteľnosti zapísané správcom do konkurznej podstaty úpadcu.

12. Poukázal tiež, že na skutočnosť, že v danom prípade došlo k „oprave“ vlastníckeho práva zo žalobcu na tretie osoby, pričom tretie osoby nevyužili právom určené nástroje na obranu svojho vlastníctva. Predovšetkým nevyužili určovaciu alebo vylučovaciu žalobu. Poukázal pri tom na § 19 ods. 2 zákona č. 328/1992 Zb., podľa ktorého, ak nie je vylučovacia žaloba podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnené. Dôsledky tejto právnej domnienky nie je možné zvrátiť žiadnym iným rozhodnutím orgánu verejnej správy.

13. Pokiaľ ide o porušenie žalobcovho práva na spravodlivý proces namietal, že správny súd sa nezaoberal jeho námietkami zahrnutými v písomnom stanovisku zo 16.5.2019. Obsah týchto námietok považuje žalobca za súčasť žalobných dôvodov uplatnených v správnej žalobe, a teda len za konkretizáciu a rozpracovanie jednotlivých žalobných línií. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15.8.2018, sp. zn. IV. ÚS 291/2018.

14. Napokon žalobcov právo na spravodlivý proces mal správny súd porušiť rozhodnutím o správnej žalobe bez pojednávania. Žalobca v správnej žalobe požiadal o nariadenie pojednávania v súlade s § 182 ods. 1 písm. g) S.s.p. Pôvodne sa malo nariadené pojednávanie uskutočniť 15.4.2020 o 9:00 hod. Neskôr upovedomením z 26.3.2020 (doručeným 30.3.2020) správny súd účastníkom konania oznámil, že sa termín pojednávania zrušuje z dôvodu pandémie COVID-19. Následne žalobcovi správny súd doručil už len písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku z 22.4.2020. Dôvodil, že v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 62/2020 Z. z. sa uvedené ustanovenie týka výlučne dôvodov možného vylúčenia verejnosti z pojednávania, no nie možnosti vylúčenia žalobcu alebo ostatných účastníkov. Poukázal aj na článok 48 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého možno vylúčiť z pojednávania len verejnosť, a nie účastníkov konania.

15. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej uviedol, že sa nestotožňuje s prezentovaným právnym posúdením žalobcu prechodného ustanovenia - § 29b zákona č. 180/1995 Z. z. Toto ustanovenie výslovne upravuje len konanie, ktorým sa v zmysle § 1 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. má na mysli konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim. Naopak, nedotýka sa ostatných konaní ani konania o zmene údajov registra. Preto ho ani nemožno použiť na prípady konaní o zmene údajov registra. Žalovaný nesúhlasil ani s úvahou žalobcu, podľa ktorej v zmysle § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. sa rozhodnutie o zmene musí nie len vydať, no musí aj nadobudnúť právoplatnosť. Pokiaľ by platilo, že rozhodnutie sa nielen musí vydať, ale musí nadobudnúť právoplatnosť, spôsobilo by to zbytočnú činnosť správnych orgánov, keďže proti prvostupňovému rozhodnutiu je možné podať odvolanie, a teda nikdy nie je zrejmé, kedy rozhodnutie nadobudne právoplatnosť. Poukázal tiež na skutočnosť, že táto kasačná námietka žalobcu nebola obsiahnutá v správnej žalobe z 10.4.2018, preto by

na ňu kasačný súd ani nemal prihliadať.

16. Pokiaľ ide o žalobcom tvrdené nesprávne právne posúdenie spôsobu vyňatia majetku zo súpisu konkurznej podstaty a nesprávne právne posúdenie vecnej nesprávnosti rozhodnutia žalovaného uviedol, že zákon č. 328/1991 Z. z. je síce špeciálnym zákonom, no nie je nadradený zákonu č. 180/1995 Z. z. Konanie v súlade so zákonom č. 180/1995 Z. z. umožňuje navrátenie vlastníctva aj k pozemkom, ktoré boli zahrnuté do súpisu konkurznej podstaty bez toho, aby bola podaná vylučovacia žaloba alebo žaloba o určenie vlastníckeho práva. Stotožňuje sa s názorom správneho súdu, že rozhodovaním o oprave schváleného ROEP nedochádza k vzniku vlastníckeho práva, ale len k jeho deklarovaniu. Pokiaľ ide o žalobcom namietané nevysporiadanie sa správneho súdu s námietkami obsiahnutými v jeho vyjadrení zo 16.5.2019 uviedol, že toto vyjadrenie nemá k dispozícii a nemá o ňom ani vedomosť.

17. K žalobcom namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces v dôsledku rozhodnutia o správnej žalobe bez pojednávania uviedol, že správny súd mal k dispozícii dostatok dôkazov na rozhodnutie vo veci a k jeho postupu nemá námietky.

18. Žalovaný preto navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť ako nedôvodnú.

19. Ďalší účastník konania 1/ vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že napadnutý rozsudok správneho súdu považuje za vecne aj procesne správny, preto navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť.

III. Právny názor kasačného súdu

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 S.s.p.) postupom podľa § 452 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 S.s.p. a § 444 S.s.p.), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 ods. 1 S.s.p.), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 S.s.p. a § 57 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 S.s.p.) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

21. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 8.12.2020 (§ 137 ods. 4 S.s.p. v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

22. Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej tiež „Dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď počas celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov, alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti.

23. Podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

24. Podľa § 5 ods. 6 S.s.p., správny súd prejednáva veci verejne. Z pojednávania môže byť verejnosť vylúčená len v prípadoch ustanovených týmto zákonom. Rozsudok musí byť vždy vyhlásený verejne.

25. Podľa § 107 ods. 1 a 2 S.s.p., predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, ak

- a) o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania,
 - b) vykonáva dokazovanie,
 - c) to vyžaduje verejný záujem,
 - d) je to na prejednanie vecí potrebné alebo
 - e) tak ustanovuje tento zákon.
- (2) V ostatných prípadoch rozhoduje správny súd bez pojednávania.

26. Podľa § 109 ods. 1 S.s.p., pojednávanie je zásadne verejné.

27. Podľa § 110 ods. 1 S.s.p., verejnosť možno vylúčiť na celé pojednávanie alebo na jeho časť, len ak by verejné prejednanie vecí ohrozilo

- a) ochranu utajovaných skutočností,
- b) citlivé informácie a skutočnosti chránené podľa osobitného predpisu alebo
- c) dôležitý záujem účastníka konania alebo svedka.

28. Podľa § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 62/2020 Z. z., v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu

- a) súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu,
- b) je ochrana zdravia dôvodom na vylúčenie verejnosti z pojednávania, hlavného pojednávania a verejného zasadnutia.

(2) Ak súd vylúči verejnosť podľa odseku 1 písm. b), vyhotoví zvukový záznam z celého pojednávania, hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia, ktorý komukoľvek a bezodkladne sprístupní po skončení pojednávania, hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia. Takto vyhotovený zvukový záznam nahrádza povinnosť vyhotoviť zvukový záznam z pojednávania, hlavného pojednávania a verejného zasadnutia podľa predpisov o konaní pred súdmi.

29. Predmetom konania pred kasačným súdom je rozhodnutie o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozhodnutiu správneho súdu, ktorým správny súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného, ktorý ako odvolací správny orgán rozhodnutím z 28.2.2018, č. OU-ZA-OOP6-2018/006616/HOL, odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa Okresného úradu Ružomberok, pozemkového a lesného odboru z 23.11.2017, č. 1RE 34-2017/001243-13O, ktorým správny orgán prvého stupňa v súlade s § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z. z. zmenil údaje schváleného registra obnovenej evidencie pozemkov v k. ú. Ružomberok v písomnej časti registra k parcelám určeného operátu č. 7916/302, 7916/303 evidovaných na mape určeného operátu spôsobom uvedeným v bode 1 tohto rozsudku.

30. Kasačný súd sa v prvom rade musí vysporiadať s kasačnou námietkou sťažovateľa spočívajúcou v tvrdení, že správny súd rozhodnutím o správnej žalobe bez pojednávania porušil sťažovateľovo právo na spravodlivý proces.

31. Kasačný súd z obsahu súdneho spisu zistil, že žalobca v žalobe požiadal o nariadenie pojednávania v zmysle § 107 ods. 1 písm. a) S.s.p. Riadne doručeným predvolaním zo 4.3.2020 správny súd predvolal účastníkov konania na pojednávanie na 15.4.2020 o 9:00. V podaní z 10.3.2020 žalobca požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie termínov pojednávania právneho zástupcu, nakoľko 15.4.2020 o 11:00 mal zastupovať iného klienta v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III, sp. zn. 31S/105/2017. Navrhol termín pojednávania na 22.4.2020. Následne správny súd 26.3.2020 rozhodol o zrušení pojednávania z dôvodu epidémie COVID-19. Upovedomením z 26.3.2020 zrušenie pojednávania oznámil účastníkom konania. Ako ďalej vyplýva zo zápisnice o verejnom vyhlásení rozsudku z 22.4.2020, správny súd rozhodol o žalobe rozsudkom bez vykonaného pojednávania. Svoj špecifický procesný postup správny súd odôvodnil s poukazom na § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 62/2020 Z. z. s tým, že ochranu zdravia účastníkov konania a pracovníkov súdu počas mimoriadnej situácie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 za základné právo človeka na ochranu zdravia, ktoré je za danej situácie nadradené základnému právu občana SR (verejnému prerokovaniu vecí) podľa článku

48 ods. 2 Ústavy SR, a to aj s prihliadnutím na ustanovenie § 135 S.s.p.

32. Kasačný súd úvodom pripomína, že článok 48 ods. 2 Ústavy SR, na ktorý odkazuje v odôvodnení napadnutého rozsudku aj správny súd chráni viacero základných procesných práv. V uvedenom prípade nutnosti rozlišovať medzi základným právom na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a základné právo na verejné prerokovanie svojej veci.

33. K napĺňaniu základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania slúži procesný inštitút pojednávania upravený v § 107 S.s.p.. Účelom pojednávania je, aby žalobca mal možnosť svoju žalobu vo veci samej predniesť ústne a bezprostredne správne súdu a obdobne, aby žalovaný mohol rovnakým spôsobom správne súdu sprostredkovať svoje vyjadrenie. Prítom musí byť zachovaná i možnosť účastníkov konania bezprostredne na pojednávaní oboznámiť sa s vykonávanými dôkazmi a vyjadriť sa k nim, najmä ak správny súd sám vykonáva resp. dopĺňa dokazovanie.

34. Popri tomto práve existuje hoc i úzko súvisiace, no odlišné základné právo na verejné prerokovanie veci. Ako to aj vyplýva z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“), účelom tohto práva je zabránenie nekontrolovateľnému „kabinetnému“ výkonu súdnictva, ktoré by mohlo viesť k súdnym rozhodnutiam za „zatvorenými dverami“. Verejný charakter chráni účastníkov súdneho konania pred výkonom justície v tajnosti, bez verejnej kontroly a je jedným z prostriedkov, pomocou ktorých má byť dosiahnutá dôvera v súdnictvo (k tomu pozri napríklad rozhodnutia ESLP Pretto proti Taliansku z 8. 12. 1993, Malhous proti Českej republike z 12. 7. 2001, Diennet proti Francúzsku z 26. 9. 1995).

35. Základné právo na verejné prerokovanie veci nie je absolútne a môže byť obmedzené. Preto prístup tlače alebo verejnosti môže byť primerane obmedzený za účelom dosiahnutia legitímnych cieľov uvedených priamo v druhej vete článku 6 ods. 1 Dohovoru. Môže tak byť po a) v prípade ochrany mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti b) ochrany záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov c) v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti (k uvedenému porovnaj napr. rozhodnutia ESLP

36. Túto požiadavku čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozpracovanú aj judikatúrou ESLP (Zagorodnikov proti Rusku zo 7. 6. 2007, § 26 ; B. a P. proti Spojenému kráľovstvu z 24. 4. 2001, § 38-39) reflektujú práve § 109 a 110 S.s.p., podľa ktorých je pojednávanie zásadne verejné a verejnosť možno vylúčiť na celé pojednávanie alebo jeho časť za účelom ochrany utajovaných skutočností, citlivých informácií a skutočností chránených podľa osobitného predpisu alebo za účelom ochrany dôležitého záujmu účastníka konania alebo svedka.

37. Pokiaľ § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 62/2020 Z. z. o mimoriadnych opatreniach v justícii v súvislosti s COVID-19 stanovuje, že ochrana zdravia dôvodom na vylúčenie verejnosti z pojednávania, hlavného pojednávania a verejného zasadnutia, tak len dopĺňa ďalší dôvod na vylúčenie verejnosti z pojednávania popri dôvodom uvedeným v § 110 ods. 1 S.s.p..

38. Rovnaký záver aj vyplýva z dôvodovej správy zákona č. 62/2020 Z. z. k tomuto ustanoveniu: „V písmene b) sa vytvára explicitným spôsobom nový dôvod pre vylúčenie verejnosti z pojednávania (hlavného pojednávania, či verejného zasadnutia), ktorým je ochrana zdravia. V tomto prípade nejde o automatické vylúčenie verejnosti z účasti na pojednávaní, ale "len" o vytvorenie nového dôvodu pre vylúčenie verejnosti, o ktorom bude prináležať rozhodnúť sudcovi, ktorý bude viesť pojednávanie, resp. hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie.

39. Z uvedeného preto vyplýva, že pokiaľ § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 62/2020 Z. z. za účelom ochrany zdravia zamedzuje účasť verejnosti na pojednávaní, obmedzuje základné právo na verejné prerokovanie svojej veci. No nedotýka sa základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania.

40. Základné právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania mohlo zasiahnuť § 3 ods. 1 písm. a), podľa ktorého čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu. Avšak ani právna úprava § 3 ods. 1 písm. a) nijakým spôsobom nevytvára právny základ pre rozhodovanie súdov bez pojednávania. Ak pojednávanie znesie odklad má sa uskutočniť po skončení mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu.

41. Procesný postup správneho súdu, pri ktorom správny súd bez súhlasu účastníkov konania rozhodol vo veci samej bez pojednávania preto nemožno považovať za zákonný a súladný s článkom 46 ods. 2 Ústavy SR alebo s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

42. Kasačný súd sa ďalej mienil zaoberať námietkou, ktorou sťažovateľ namieta, že sa správny súd v napadnutom rozsudku nijakým spôsobom nevysporiadal s jeho námietkami zahrnutými v písomnom stanovisku zo 16.5.2019. Kasačný súd po oboznámení sa s obsahom spisu konštatuje, že takéto stanovisko sťažovateľa sa v súdnom spise nenachádza.

43. Hoci 16.5.2019 sťažovateľ doručil správne súdu elektronické podanie s predmetom správy „Stanovisko žalobcu vo veci sp. zn. 31S/33/2018“ a v sprievodnom liste uviedol, že „...súdu poslať stanovisko žalobcu spolu s oznámením o prevzatí právneho zastúpenia,“ prílohy k podaniu zo 16.5.2019 tvoria len kópia splnomocnenia z 29.4.2019 a k nemu priložená osvedčovací doložka zaručenej konverzie listinného dokumentu do elektronickej podoby. Úlohou správneho súdu preto bude v ďalšom konaní mimo iného aj preveriť, či takéto stanovisko bolo súdu doručené. Ak áno, doručí ho s ohľadom na princíp kontradiktórnosti ostatným účastníkom konania a v prípade, že argumentácia v ňom obsiahnutá nebude v rozpore s § 183 S.s.p. a princípom koncentrácie konania, tak sa s ňou v novom rozhodnutí vo veci vysporiada.

44. S ohľadom na vyššie uvedené závery kasačný súd nie je nateraz oprávnený posudzovať spornú otázku z vecného hľadiska. Vecné posúdenie by bolo predčasné, kasačný súd by vec posudzoval namiesto správneho súdu a tým by účastníka správneho súdneho konania (žalobcu) pripravil o posúdenie veci správnym súdom.

45. Nakoľko kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná v zmysle ustanovenia § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., rozsudok Krajského súdu v Žiline z 22.4.2020, č. k. 31S/33/2018-170, zrušil a vec mu vrátil podľa ustanovenia § 462 ods. 1 S.s.p. na ďalšie konanie, keď dospel k záveru, že správny súd nesprávnym procesným postupom, znemožnil účastníkovi konania (žalobcovi), aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

46. Sťažovateľ navrhoval priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok. Súd v tejto súvislosti poukazuje na znenie § 447 ods. 2 S.s.p., z ktorého vyplýva, že odkladný účinok kasačnej sťažnosti trvá do právoplatného rozhodnutia kasačného súdu o kasačnej sťažnosti. Z tohto dôvodu už nebolo v súlade s princípom hospodárnosti potrebné rozhodovať o návrhu na priznanie odkladného účinku v rozhodnutí o veci samej.

47. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne správny súd aj o náhrade trov konania v konaní o kasačnej sťažnosti (ustanovenie § 467 ods. 3 S.s.p.).

48. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.